

NUSIKALTIMŲ (NUSIKALSTAMUMO STRUKTŪROS) KRIMINOLOGINĖ KLASIFIKACIJA (1995)

Rėmėjai: Valstybinis mokslo ir studijų fondas

Tyrėjų grupė: A. Dapšys, E. Eitutytė, D. Jočienė, J. Malinauskaitė, R. Merkevičius, I. Michailovič.

MOKSLO DARBU
SAVADAS
1992 - 2006

Tyrimas atliktas vykdant mokslo programos „Nusikalstamumas ir kriminalinė justicija“ pirmąją kryptį „Nusikalstamumo Lietuvoje būklė, struktūra ir vystymasis“. Tyrimu siekta parengti mokslines metodines prielaidas teisės saugos ir kitoms valstybės institucijoms atlikti būtinus einamuosius kriminogeninės situacijos pakitimų vertinimus pagal naujai susiklėdę socialinei-ekonominei sanklodai adaptuotus nusikaltimų kriminologinės klasifikacijos kriterijus. Tyrimo išvadose siūlomi šie nusikaltimų kriminologinės klasifikacijos kriterijai:

- 1) pagal tiesioginį nusikaltimų objektą (nusikaltimai žmogui, nusikaltimai valstybei, nusikaltimai nuosavybei, nusikaltimai ūkininkavimo tvarkai, nusikaltimai finansams, nusikaltimai ekologijai, nusikaltimai tarnybai, nusikaltimai valdymo tvarkai, nusikaltimai teisingumui, nusikaltimai visuomenės saugumui ir viešajai tvarkai);
- 2) pagal nusikaltimo subjektą (pagal subjekto amžių, pagal subjekto lytį, pagal recidyvo laipsnį, pagal asmens apsvaigimo nusikaltimo padarymo metu požymį, pagal subjekto specifiškumo požymį, pagal padaryto nusikaltimo grupiškumo požymį, pagal subjekto vaidmenį nusikaltimo padarymo metu);
- 3) pagal nusikaltimo baigtumo laipsnį (materialiniai nusikaltimai, formaliniai nusikaltimai, nukirstiniai nusikaltimai);
- 4) pagal nusikaltimo kvalifikuotumo lygį (paprastai nusikaltimai, privilegijuoti nusikaltimai, kvalifikuoti nusikaltimai);
- 5) pagal nusikaltimo objektyviąją pusę (padaromi tik veikimu, padaromi tik neveikimu, padaromi tiek veikimu, tiek neveikimu, nusikaltimai, reikalaujantys ir nereikalaujantys specialių fakultatyvinių nusikaltimo objektyvinės pusės požymių);
- 6) pagal kaltės formą (tyčiniai nusikaltimai, neatsargūs nusikaltimai, tyčinius nusikaltimus klasifikuojant į padaromus tik tiesiogine tyčia, padaromus bet kuria tyčios forma, padaromus afektinės tyčios forma);
- 7) pagal nusikaltimo tikslus ir motyvus (smurtiniai nusikaltimai, savanaudiški nusikaltimai, padaryti dėl neutralių paskatų nusikaltimai, padaryti iš chuliganiškų paskatų nusikaltimai, padaryti antivalstybiniais tikslais ir motyvais nusikaltimai);
- 8) pagal normos konstrukcijos būdą arba pagal nusikaltimo santykį su administraciniu teisės pažeidimu (reikalaujantys ir nereikalaujantys administracinės prejudicijos nusikaltimai);
- 9) pagal nusikaltimo laipsnį ir pobūdį (itin sunkūs nusikaltimai, sunkūs nusikaltimai, apysunkiai nusikaltimai, nesunkūs nusikaltimai);
- 10) pagal latentškumo laipsnį (labai latentiški nusikaltimai ir nesantys labai latentiški nusikaltimai);
- 11) pagal paplitimo mastą (paplitę visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje nusikaltimai, paplitę tam tikrame ar tam tikruose regionuose nusikaltimai; labiausiai paplitusios nusikaltimų rūšys, mažiau paplitusios nusikaltimų rūšys, visai nepaplitę, bet numatyti Baudžiamajame kodekse nusikaltimai arba valstybės mastu skaičiuojami vienetais nusikaltimai);
- 12) pagal išaiškinamumo efektyvumą (nusikaltimai, kurių išaiškinama apie 70 proc., nusikaltimai, kurių išaiškinama apie 40 proc., nusikaltimai, kurių išaiškinama apie 25 proc., nusikaltimai, kurių išaiškinama mažiau negu 25 proc.);
- 13) pagal normų konkurencijos požymį (nusikaltimai, kurių sudėtys savo turiniu apima kito nusikaltimo sudėtį, nusikaltimai, kurių sudėtys savo turiniu neapima kitų sudėčių).